

1791.



Kern 3487

(1-12)

344

(6)  
DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS

DE

S C O R B U T O ,

QUAM

AUCTORITATE ET CONSENSU

GRATIOSAE FACULTATIS MEDICAE

IN

ACADEMIA REGIA FRIDERICIANA

PRO

GRADU DOCTORIS MEDICINAE

PUBLICICE DEFENDET

AUCTOR

JOANNES EPHRAIM LIETZAU

EPISCOPIVERDA - BORUSUS.

DIE XXII. JANUARI, MDCCXCI,

---

HALAE,

Typis Franckianis.



DISSERTATIO MEDICINA INAUGURALIS

DE  
S C O R B U T O

AUCTORITATE ET CONSENSU

CHAEROLAE MAGISTRALIS MEDICAE

ACADEMIAE REGIAE ZEIPSIENSIS

GRADU DOCTORIS MEDICINAE

PUBLICAE DEFENDIT

AUCTOR

JOHANNES ESPERIM LITVAU

PHYSICUS - ZEPHYRUS

DR. MED. JOHANNES MÖCKEL

KALAE

1851



EXCELLENTISSIMO ET ILLUSTRISSIMO  
D O M I N O  
D E D O H N A

S. R. I. COMITI NEC NON DOMINO  
HAEREDITARIO IN SCHLODIEN,  
RAUDNITZ etc.

HAS

INGENII PRIMITIAS

OB

MAXIMA IN SE COLLOCATA BENEFICIA  
GRATO, PIOQUE ANIMO

HUMILLIME

confecrat

A U C T O R.

EXCERPTUM ET ABSTRACTUM

DE

PHYSICA

ET MATHEMATICA

IN SCHOLA

PHYSICIS

1812

INGENIUM

1812

PHYSICIS ET MATHEMATICIS

PHYSICIS ET MATHEMATICIS

PHYSICIS

PHYSICIS

PHYSICIS



Quum ab illustri Academiae Fridericianae medicorum ordine demandatum sit mihi, ut pro summis in arte salutari honoribus rite justeque conferendis, dissertationem medicam exhiberem, necessitate, nec vero inconsulta scribendi libidine impulsus, hanc de Scorbuti natura et indole composui; haud quidem eo consilio, ut in arte versatos atque peritos, quid verum rectumve sit edoceam, set ut dubia quaedam movens medicos incitarem ad perscrutandam morbi naturam, qui attentionem meam praeter caeteris sibi vindicare videbatur, quum me atrocitatem ejus bis expertum, bis

*ὑγίεια πρεσβύσα μακάριον*

propitio denuo vultu respexit atque salutavit.

Mirabere quidem L. B. me hunc suscepisse laborem, quum nihil vel novi vel memoratu digni proferri posse videatur, quod non in classico Cl.

Lindii opere a) contentum jam fit atque expositum. At quamvis facile largiar, omnia quae praxin respiciunt, ita collecta et absoluta esse ab eo, ut nihil quod addi possit adhuc, relictum sit posteritati; multa tamen circa morbi naturam, tum dubia, tum vero manca etiam, nec satis exposita occurrunt b). Quare nec inutile, nec ab instituto alienum vel indignum fore existimavi, si meam operam collocarem in eo, ut morbi theoria, quae quum ex Hippocratis praecepto *κατα φύσιν* est c), omnis verae et rectae exercitationis fundamentum existimari debet, d) confirmata stabiliretur.

Omnibus enim, quae ad naturam morbi cognoscendam aliquid facere videntur, rite attenteque perpensis, Scorbutus nec propriam morborum classem nec genus constituere, sed potius quorundam morborum pituitosorum initium esse videtur; id quod debita causarum, symptomatum, curationisque consideratio quam maxime suadet.

a) Abhandlung vom Scharbock a. d. E. von Petzold. Riga u. Leipz. 1775.

b) Th. Trotters Observations on Scurvy Lond. 1786. p. 22.

c) De victu acut. Sect. XLVI. Edit v. d. Linden.

d) Huxhami opp. Tom. II. p. 7.



Paradoxa quidem et rationi aliena multis haec videbitur sententia, nec eam in medium proferre auctorem, nisi accedisset auctoritas magni Sydenhami sic loquentis: „hic enim obiter sed et libere, tamen dicam, multis ex iis affectibus, (ne pluribus dicam) quorum nomine Scorbutum incusamus, vel morborum Fientium, nondum vero Factorum, quique nullum certum adhuc induerunt typum, affecta esse e)“. Animadvertite eim Cl. van Swieten: „in morbis chronicis, qui ex vitio liquidorum sensim nato originem ducunt, et lento gradu functiones corporis labefactant, major saepe difficultas est eruendi signa illa pathognomonica, quae certam dant diagnosin morbi praesentis, imprimis in morbi principio, ubi nondum laesa est sanitas, sed quasi vacillare incipit tantum“ f). Nec mirum igitur, ut Seculi XVI, cujus initio Scorbutum primo comparuisse perhibent g), medici magis circa hypothesium, mentisque vividioris phantasmatum fictionem, quam naturae observationem occupati, primo quasi intuitu seducti, Scorbutum proprio morborum genere haberent.

Rem vero aliter esse demonstraturus ad causarum inquisitionem progrediar.

e) Opp. ex edit. Genev. Vol. I. Sect. VI. Cap. V. p. 172.

f) Comment. Tom. III. p. 600.

g) Freind Histor. med. in Opp. Paris. 1735. p. 331. 332.

## De Cauffis.

Quum fympptomata externam tantum morborum faciem, eorumque apparentias et phaenomena constituent, ex iisdem, nisi adhibita simul aegri fe-  
xus, aetatis, vitae generis, morbi praegressi, con-  
stitutionis tandem epidemicae, aerisque viciffitudi-  
num cognitione, recta atque completa morbi notio  
formari potest. *b)* Quare nec inepte, nec imprudenter  
agere videmur, si a caufarum investigatione hujus  
differationis initium capiamus; quum ejusdem  
scientiae fit, cauffas nosse, et morbos cu-  
rare *i)*

Inter cauffas ut cujuscunque morbi, sic etiam  
Scorbuti, attentionem praecipue meretur, constitutio  
aeris, qua vigente imprimis grassari solet, tum quia  
deficientibus quoque aliis cauffis, haec sola ad eum  
producendum apta censeatur *k)*, tum vero, quod ad  
ejus naturae cognitionem non parum conferat.  
Qualia enim sunt tempora inquit divinus Se-  
nex, tales erunt etiam morbi et constitu-  
tiones ex ipsis *l)*.

*b)* Sydenh opp. Vol. I. p. 7. Selle rudim. pyret im praef.  
§ 27. Stoll aphor. §. 836. 837.

*i)* Hippocr. Epidem. L. II. Sect. I.

*k)* Lind I. c. Part. II. c. I. de Haen rat. med. Vol. p.

*l)* Hippocr. de Humorib. VII. p. 323.

Constitutio vero aeris, Scorbuto maxime favens, frigida est et humida *m*); cujus quidem quanta sit ad corporis fibras relaxandas, sanguinemque in vaporem, aquosum, pituitosum humorem convertendi vis atque potestas, ab antiquitate jam cognitum, omnisque aevi medicorum observationibus ita confirmatum habetur *n*) ut crambem toties jam coctum denuo recoquere viderer, si rem pluribus exponere adgrederer.

In hunc censum veniunt etiam reliquae scorbuti causae: victus sc. crudus, farinosus, caseosus, aquosus, debilitas a morbis praegressis, moeror et tristitia, neglecta corporis exercitatio, inedia, nimiae veneris usus, et alia quaecunque solidorum tonum debilitando, cachexiam pituitosam inducunt *o*).

Hinc colligitur, Scorbutum ad morborum pituitosorum classem omnino referendum esse. Constitutio enim pituitosa, inquit Cl. M. STOLL, nunquam rheumatica, asthmatica, anginosa, tussis convulsiva epidemica, Scorbutica etc. appellatur, com-

*m*) Lind. I. c.

*n*) Hippocr. de humana natura Vol. I. p. 270. de Struct. hom. Vol. I. p. 286. Glafs, Comm. p. 94. Huxham opp. Tom. I. p. 14. Grant Beob. p. 172.

*o*) Stoll aphor. §. 376.

pellatione a frequentiori aut forma, aut symptomate petita *p*).

Quamvis vero morbi pituitosi longa duratione, facile acrimoniam alcalinam entrahant *q*); adducuntur praeterea ab auctoribus causae, hujus generis praecipue faventes, viz. aer stagnans, conclusus, putridisque effluviis inquinatus, inopia alimentorum, aqua putrescens, victus animalis etc. Non mirum igitur, si petechiae, vibices, haemorrhagiae per varia corporis colatoria, aliaeque putridae humorum dissolutionis signa appareant, et morbus, qui alias simplex pituitosus fuisset, cum putrida humorum labe complicetur.

Haec de causis — quibus vero an symptomata respondeant nec ne, paucis videndum.

### De Symptomatibus.

Priusquam vero ad symptomatum disquisitionem procedamus, pauca de iis, quae diagnosin difficiliorum reddunt, praemonenda esse videntur, ut unde tanta in auctorum hujus morbi descriptionibus dis-

*p*) Idem §. 379.

*q*) De Gorter prax. med. syst. Tom. I. p. 70. Selle medic. clin. p. 13. rel.

fentio et disceptatio nata sit, pateſcat, nec nobis quidam negligentiae vel temeritatis culpam inferat.

Erraſſe vero auctores praecipue videntur in eo, quod gingivas tumidas, ſpongioſas, ſanguinolentas, a dentibus ſolutas, pro vero Scorbuti ſigno pathognomonico habuerint, eique tantum ad diagnofin tribuerent, ut iis in aegro conſpectis, cito de Scorbuto clamarent, remediisque ſic dictis antiſcorbuticis, quanta eheu! ſaepeius aegri pernicie, proſtigare tentarent. Quam valde quidem erraverint in eo, vel exinde patere cenſeo, quod non ſoli ſcorbuto hoc ſymptoma competat, ſed aliis quoque natura diverſiſſimis affectionibus accidat. Oritur enim ſaepeius, a ſaliva et lympha vitiata *s*), ab hepatis *r*) lienisque *u*) obſtructione in hypochondriacis *x*) et haemorrhoidariis *y*), a menſium ſuppreſſione *z*), herpete

*r*) Lind I. c. p. 165. ret.

*s*) Gruner *Semiotice phyſ. et. pathol.* p. 592.

*r*) Heberden von den Krankh. der Leber. v. *Arzneikundige* Abb. Th. II. p. 108.

*u*) Hippocrat. de internis affection. ex edit. v. d. Linden Vol. II. p. 239. Praediction. Lib. II. p. 518. Celfus lib. 2. c. 6. Aegineta L. III. c. 49. Riverii *Prax. med.* lib. VI. c. 3. p. 287. Mead *monita et praecepta* c. 16. *Verhandlingen - re Vliſſingen deel VII.*

*x*) Gruner I. c.

*y*) *Hollerius in Kleinii interpr. clin.* ex edit. Halleri p. 125. 143.

*z*) Klein I. c. p. 181.

retropulsa *a*), nimio mercurii usu *b*), acrimonia serophulosa *c*), et vermibus *d*). Porro tales in hydrope gingivas observavit Lommius *e*) in ictero nigro Fr. HOFFMANNUS *f*) in rachitide Russel *g*) et in petechiis apyretis plures *h*). Denique inter febris putridae continentis symptomata a Cl. Huxhamo *i*), febris pituitosae *k*) et biliosae putridae *l*) pas-

*a*) Poupart von den Flechten p. 100.

*b*) Grainger monita syphilitica p. 19. Hunter von den Zähnen p. 194. 199. Bells Wundarzneik, Th. III. p. 235.

*c*) Hunter <sup>1</sup>, c. p. 200. 202.

*d*) Hildani Observ. et Curat. Cent. I. hist. 59. Riverii prax. med. l. c. v. d. Bosch historia constitut. epid. verminos. p. 129. Rosenstein v. d. Kinderkr. p. 510

*e*) Observ. med. Lib. II. p. 204.

*f*) Med. rat. Tom IV. P. V. p. 19.

*g*) Oeconomia naturae in morbis acut. et chron. glandularum Lond 1755 p. 77.

*h*) Gesners Beob. B III. p. 108. Monros Bemerk. p. 463. Cullens mat. med. von Hahnemann B. II. p. 470. 471. Rülings Beschreib. von Northeim. p. 117. Werlhofii opp. ex edit. Wichmann 620. 748.

*i*) Opp. Tom II. p. 59. 71.

*k*) Wagler et Roederer de morbo mucoso p. 37—39.

*l*) Hyllary's Beobacht. p. 130. Lind v. d. Krankh. in heißen Climat. p. 236. Biffer's Versuche und Bemerk. p. 21. Makittrick de febre Indiae maligna v. Baldingeri Sylloge opusc. Vol. I. p. 92. Moultrie ibid. p. 167. Moseley v. d. Krank. unter d. Wendezirkeln p. 317. Histor. morb. Vratisl. p. 4.

sim ab auctoribus recensentur; quid? quod localis saepissime affectio in hominibus caeteroquin sanis *m*) a fordibus dentibus diu adhaerendibus nata *n*) esse videatur. Hinc patet ratio, quae medicos in tales errores leduxit, et unde tanta in eorum descriptionibus nata fit dissensio atque disceptatio ut morbi natura diversissimi eodem titulo ac nomine descripti legantur *o*).

Tunc vero maxime reprehendendum esse censeo, quod nobis auctores non plenariam et perfectam morbi historiam relinquerint. Memorant quidem, scorbutum transire in hydropem, icterum, atrophiam, melancholiam, maniam, sexcentosque alios morbos, toto ut ajunt coelo, inter se diversos. At quomodo scorbutus horum malorum causa sit, an revera transitus fiat, vel tantum complicatio existat, et hujus generis alia, quae ad morbi naturam cognoscendam conferunt, minime exposuerunt. Quare proxime ad veritatem accedere putamus sententiam

*m*) I. Dolaci Encycl. med. lib. III. c. XII. p. 559. Hunter. l. c.

*n*) Richter's opusc. studio Askermann Vol. I. p. 27.

*o*) Sic. cl. Petersen Elephantiasin Islandiae endemicam sub Scorbuti nomine descripsit v. Troils Reisen nach Island p. 287. et Cl. Cocchi in idem viam incidit v. del vitro Pythagor p. 58. quid? quod? Dolaeus, Forestus, Etmüllerus rel. scorbutum et morbum hypochondriacum eundem morbum esse contendunt.

magni SYDENHAMI: sc. scorbutum omnium horum malorum initium esse, ita ut quum manifestiora eorum signa appareant, Scorbutum in eos transisse falso contendatur. Sed de his infra pluribus — nunc vero quae morbi naturam declarant symptomata eruamus.

I. Signa putredinis ita manifesta et clara sunt, ut primo statim adpectu sub oculos cadant, nec quisquam de iis dubitare possit; quidnam, quae so, pe- techiae, vibices, animae foetor, haemorrhagiae, excreta foetida rel. aliud significant, nisi maximam humorum dissolutionem? quod vero pulsus naturali rarior et debillior existat, neque calor ille tactui mordax, quem pro signo pathognomonico maximi in arte viri habuerunt *p*), in hac humorum putredine observetur, jam plurimis ita mirum et singulare videbatur, ut scrobuti naturam in chronica humorum putredine posuerint *q*). At nostra quidem sententia haec symptomata maximi sunt momenti, quum puitiosam morbi naturam declarent. Animadvertit enim Cl. HUXHAM de differentia inter lentam nervosam *r*) et putridam malignam febrem differens *s*):

*p*) Pringle on the diseases of the army p. 293. Huxham. T. III. p. 121.

*q*) Huxham T. III. Cullens first lines vol.

*r*) Lentam nervosam Huxhami, febrem vere puitiosam esse confirmant. Selle pyr. p. 268. 325. Grant Beobacht. p. 168. 172. 182. Sims Bemerk. über die epid. Kr. c. 6. p. 150. Glafs comment. p. 96. rel.

*s*) T. II. C. VI.



„Alteram cum altera misceri posse, saepiusque vere esse mixtam; scil. sanguinis valde acris statum cum valde debili et relaxato vasorum systemate convenire posse, et hoc sese non tanta violentia prodere, quam si vis movens et vasa ipsa fortiora atque magis elastica, ac ad morbidos acrium salium stimulum caeteraque suscipienda sint proniora, ideoque magis lente progredi, licet pari ratione sit mortiferum.“ Et alio loco 1) hujus differentiae rationem subiungit sequentibus: „Cum susceptum contagium fere simili ratione ut acrimonia agat, valde differentes edet effectus, quando illud fortem et robustam corporis constitutionem cum sanguine denso et glutinoso invadit, quando in debilem, laxum corporis statum cum tenui diluto sanguine et laxiori ejus globulorum crasi irrui.“ Hinc simul quoque ratio patet, quare auctores scorbutum in febrem carcerariam transire perhibent: quum enim homo corpore robusto atque frigoso, a constitutione tempestatis humida et frigida, reliquisque causis debilitantibus, minus, quam a contagio aeris putridi afficiatur, non morbum pituitoso-putridum, sed febrim putridam continentem oriri necesse est.

II. Alterum quod diagnofin morbi, quamvis imperfectam, minime tamen spernendam praebet, est similitudo, quae primum scorbuti stadium et petechias apyretas intercedit; eadem enim corporis lan-

1) T. II. p. 94.

fitudo et ad motum pigritia, maculae porro lividae, gingivae sanguinolentae *u*), et haemorrhagiae largae, cum pulsu rariori et debili observantur, ut nullum fere scorbuti symptomata, quod in his desideretur, abesse sciam. Observatum vero est ab auctoribus, homines tantummodo debiles, laxos, quorum vires morbis praegressis fractae sunt, petechiis apyretis peti, et medicamentis quae impuritates gastricas per alvum ducunt, curari *x*).

### De Curatione.

Denique ad id, quod totius medicinae summum videtur, curationem puta respiciendum. „Morborum enim natura, monente Cl. SELLE *y*) ex eorundem ad remedia et medicamenta, quae ad eos tollendos adhibemus, relationibus dijudicanda;“ quum axioma sit pathologicum: morbos modificatione seu forma tantum, non re diversos esse, qui eandem requirunt medelam, diversos e contra essentialiter esse, quibus contraria adhibenda medicatio. *z*).

Omnia vero medicamenta, quae ad scorbutum profligandum adhibentur, ad tres classes referri possunt

*u*) v. auctores supra citatos.

*x*) Rülinc I. c. Vogels Handbuch Th. III, p. 256.

*y*) Pyretol, p. 59.

*z*) Plencicz acta et observata med. p. 26.

1. quae resolvendo, incidendo, pituitosos humores per sudorem, urinae vias, vel alvum eliminant; quorsum spectant: nasturtium, cochlearia, cepae, allium, squilla, hb. taraxaci, fumariae, endiviae, lactucae, gi ammoniacum, cremor tartari, folia fennae, rad. rhei, aquae felterianae etc.
2. quae humorum putredinem coercent, puta: succum limoniorum, et aurantium, hb. acetosae, acetosellae, aërem fixum, oleum vitrioli vel.
3. Tum vero, quae roborando profunt, sc. aër ficcus, cortex peruvianus, martialia etc.

Quibus quidem medicamentis, quum omnis morborum pituitoso - putridorum curatio absolvi queat, res per se ipsa patet. —

Tres vero morborum pituitosorum genera sub Scrobuti nomine describi reor, hydropem nempe, febrem pituitosam et viscerum obstructions; de quibus nunc singulatim.

## H y d r o p s.

Fac hominem haemorrhagiis, moerore, tristitia vel aliis causis debilitatum atque exhaustum, incidere

B

in hydropem, et simul humores vel stagnando, vel aëris putridi contagio corruptos esse, praeter lassitudinem spontaneam, pigritiam insolitam, faciem pallidam vel luridam, respirationem anhelosam, pulsus naturali rariorem et debiliorem, cutis oedematoso tumore inflationem, aliarumque partium atrophiam et rigiditatem, aderunt quoque maculae lividae, vices, haemorrhagiae largae, animae foetor, lipothymiae, et alia maximae putredinis signa, vix enim sine putredine moriuntur hydropici adnotante Cl. TISSOT a). Notissimum porro est, femora hydropicorum tumida, licet in principio ut marmora tam frigida sint, tandem inflammatione occupari maxima, humoresque tempore tam fieri acres, ut erysipelas, vesiculas et ulcera maligna producant b). Brevi nec ullum desiderabitur symptoma, quod serobuto adscribi solet.

Revera quidem hydropem e debilitate ortam et cum putredine complicatam, sub serobuti nomine descriptam legi, testantur sequentia 1) causae praegressae, quae, ut supra demonstravimus, praeter solidorum atoniam, humorumque serositatem, putridam quoque labem inducunt, 2) manifesta hydropis et putredinis signa; adest enim statim initio crurum pedum-

a) Epist. ad illust. Hallerum ex edit. Baldingeri p. 79.

b) Huxham T. II. p. 28.

pedumque, noctu facile disparens, faciemque occupans tumor, qui in anasarcam, ascitidem, vel hydrothoracem terminatur, et monente Cl. Biffeto c) princeps scrobuti symptomata constituit, 3) absentia aliarum caussarum, quae hydropem gignere possunt, et extispicia cadaverum, quibus nihil in corpore vitiosum vel praeternaturale apparuit d).

Talia forsitan fuerunt, quae magnum Sydenhamum inducerent, ut cum nostra de scrobuto consentientem opinionem, sequentibus verbis exprimeret e). „Hic enim obiter, sed et libere tamen dicam, multis ex iis affectibus, (ne pluribus dicam) quorum nomine scrobutum incusamus, vel morborum Fientium nondum vero Factorum, quique nullum adhuc certum induerunt typum, affecta esse. Quod quidem et de hydropse incipiente dictum volo, de quo morbo licet vulgo jactetur: ubi desinit scorbutus, incipit hydrops, haec tamen regula saepius non aliter accipienda, quam quod ubi primum se hydrops manifestis prodit indicibus, praeconcepta de scrobuto opinio collabascit.“

c) Treatise on the Scurvy London 1755. p. 27.

d) Boneti sepulchr. anatom. Libr. III. Sect. 19. Tom. II. p. 337. Lind, I. c. Roupe de morbis navigantium p. 147.

e) L. c.

## Febres pituitosae.

Alterum morborum pituitosorum genus, quod sub scorbuti nomine descriptum videtur, est febris pituitosa. Sufficiat vero unum adduxisse exemplum, quum res adeo sit aperta et manifesta, ut nulli dubitationi locus relinquatur.

Cl. Raymond in sua febrium intermittentium autumnalium Mittelburgi grassantium descriptione *f*) refert, febrem istam tertianam bilioso-putridam, salutarî mutatione non raro in quotidianam vel quartanam transisse, et tunc semper cum scorbuto complicatam fuisse. Sed en! quomodo res sese habere videtur. Aestate sicca et fervida febris ista bilioso-putrida epidemice grassabatur; insequente vero autumno frigido et humido, constitutio epidemica in pituitosam s. atrabiliariam (ut eam vocat Cl. GRAND *g*) mutata febrium natura vertebatur; loco tertianarum enim, quotidianae vel quartanae sequebantur, quarum priores e pituita, posteriores vero e viscerum obstructione originem ducunt *h*). Notum vero est, constitutiones epidemicas non repente sibi succedere, sed sic, ut una lente gradum retrahente, altera paulatim insequatur, et in hac unius constitutionis in alteram migratione, febres a natura tum praegressa-

*f*) Baldingeri Sylloge opusculor. vol. I.

*g*) Beobacht. über die Fieber.

*h*) Rahn adversaria medico-practico vol. I.

rum tum succedentium participare *i*). Idem hic obtinuisse videtur. Constitutio enim bilioso-putrida in pituitosam transit. Hoc vero tempore inter binas constitutiones medio, quae prioris agmen clauderent febres, cum primo insequentium exercitu mixtae erant, ita ut quotidianae et quartanae, pituitosae constitutionis proles, cum praegressae putridae constitutionis labe complicarentur, et febres illas efficerent, quas sub scorbuti nomine laudatus auctor descripsit.

Eadem quoque ratio aliarum febrium scorbuticarum esse videtur.

#### Obstructiones viscerum.

Hic brevis esse possum, quum maximi in arte nostra viri hujus asserti veritatem demonstrarint. Cl. KAEMPF *k*) scorbutum a viscerum infarctu oriri perhibet; cui quoque assentit Cl. SELLE *l*). Si quis vero dubitarit, adeat quaeso Eugalenum, REUSNERUM, DODONAEUM, WILLISIUM, ETTMÜLLERUM, et prae caeteris maxime Dam. SINOPAEUM *m*) et Cl. SWIETENIUM, qui rem ab omni dubio exemerunt *n*).

*i*) Max. Stoll ratio med. II. p. 98 et 317. Haerbl. de febribus annis p. 12.

*k*) De infarctu vasor. ventr. dissert.

*l*) Medic. clin. p. 241. pyrer. p. 380.

*m*) Parerga medica. Petropol 1734.

*n*) Comment. III. de scorbuto.

Huc accedunt, quae ad morborum naturam perspicendam maximi saepius sunt momenti, cadaverum sectiones. Sic cl. MEAD. o) in scorbutico lienem, FORESTUS p) vero hepâr obstructum vidit. REUSNERUS q) in cadavere viri scorbutico extincti, hepâr corruptum, callosum, et ad depurationem sanguinis ineptum, HORSTIUS r) vero totum, tum exterius, tum interius scirrhum invenit; et ut plures alios taceam cl. SINOPAEUS et ROUFE eadem saepissime mala per anatomicam cadaverum inspectionem detexerunt s).

Hinc intelligitur: cur veteres maximam inter scorbutum et malum hypochondriacum affinitatem statuerint t)? cur scorbutus icteri, melancholiae, maniae, epilepsiae, pareseos, colicae pictonum, tot tantorumque malorum fons atque origo esse perhibeatur? quid de olim agitata quaestione: num sc. Scorbutus veteribus ignotus fuerit nec ne, sentendum?

— if vain our toil

We ought to blame the culture not the soil

Pope.

o) Monita et praecipua med. l. c.

p) Lib. XX. observat. schol. 2.

q) Exercitatio de scorbutico IV.

r) De Scorbutico sect. 11. §. 8.

s) L. c.

t) Dolaeus, Forestus et Etmüllerus etc scorbutum et malum hypochondriacum eundem morbum esse, et diversos tantum ejus gradus vario hoc nomine insigniri contendunt.



---

T H E S E S.

I.

Tussis ferina, a caeteris tussium generibus, ratione symptomatum vehementiae differt; nec proprium genus constituit.

II.

Apoplexiae tot quot febrium genera; ejusdem vero causa proxima ignoratur.

III.

Principia morborum nec in solidis, nec in fluidis, nec in nervorum viribus solis, sed in omnibus simul quaerenda.

IV.

Datur lues venerea larvata.

V.

Morbi periodici false pro intermittente larvata habentur.

VI.

Quartana nunquam salutaris.

VII.

Morbi chronici ad febrium doctrinam revocandi sunt.

VIII.

Infarctus viscerum genera, non pro diversitate Excretorum ponenda.

IX.

Nomine infarctus f. obstructionis viscerum, natura diversissima mala insignuntur.

X.

Nec clysmata visceralia nisi palliative conducunt.

XI.

Signa vermium et colluviei pituitosae sunt eadem.

XII.

Rabies canina est symptoma febris inflammatoriae vel biliosae, qua canes laborant.

XIII.

Morbi quicumque suas habent crises et dies criticos.

XIV.

Nulla per sudorem crisis contingit.

XV.

In omnibus morbis reactio corporis imminuta.

XVI.

Arthritidem inter et rheumatissimum nulla differentia.

XVII.

Nec arthritis haereditaria.

---

NO 78

PICA





DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS

(6)

DE

S C O R B U T O,

QUAM

G

